

Jubilejní Masarykova základní škola a mateřská škola Třinec,  
příspěvková organizace  
U splavu 550, 739 61 Třinec

# **Minimální preventivní program pro MŠ**

na školní rok 2023/2024

Platí pro elokované mateřské školy:

**MŠ Staré Město (Borek)**

**MŠ Kanská**

**MŠ U splavu**

Platný od 1. 9. 2023

## Obsah:

1. Charakteristika MŠ.....	str. 3
2. Hlavní cíl.....	str. 3
3. Cílové skupiny.....	str. 3
4. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu.....	str. 3
4.1 Sebedůvěra.....	str. 4
4.2 Seberozvíjení.....	str. 4
5. Základní způsoby osvojování a upevňování kompetencí.....	str.5
6. Spolupráce s rodiči.....	str.5
7. Spolupráce se základní školou.....	str.5
8. Spolupráce s veřejností.....	str. 6
9. Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání.....	str.6
10. Vzdelávání učitelů.....	str. 6
11. Podpora vedení školy.....	str. 7
12. Informovanost učitelů.....	str. 7
13. Pravidla soužití.....	str. 7
14. Plán akcí.....	str.7

## **1. Charakteristika MŠ**

-viz. Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP)

## **2. Hlavní cíl**

Cílem primární prevence je vést děti ke správným postojům vůči zátěžím a problémům a zvýšení odolnosti dětí vůči sociálně - patologickým vlivům. Základním principem preventivní strategie na naší škole je osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence, které vedou u dětí k odmítání všech druhů projevů agresivity a prvotních znaků šikany.

## **3. Cílové skupiny**

- jsou jimi všechny děti v MŠ

- zvláště je třeba se zaměřit na:

- děti se zdravotními problémy
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
- žáky, kteří rizikové chování vykazují
- děti s odlišnou etnickou příslušností, než je ta většinová, u kterých je podstatná integrace do většiny

## **4. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu**

Základním prvkem ochrany před společensky nežádoucími jevy je výchova ke zdravému způsobu života od nejútlejšího věku. Jedná se o systematický rozvoj tělesné, duševní i sociální složky.

V předškolním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky patologických jevů, patří:

- sebedůvěra, samostatnost, sebejistota
- podpora touhy zúčastnit se pohybových aktivit
- schopnost sociálního přizpůsobení v komunitě
- vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu
- schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- seberozvíjení
- motivace a aktivnímu poznávání
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- osvojování zásad zdravého životního stylu
- zdravotní prevence

#### 4.1 Sebedůvěra:

- přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Zdravé sebevědomí spojené s úctou k druhému patří k základnímu životnímu postoji.
- je podmíněna kvalitou vztahu dítěte k ostatním dětem
- při výchově dítěte je nutný i respekt dospělých vůči dětem - děti mají právo říct v určitých situacích NE (umění říct NE je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj - manipulace, drogy, ...)
- k jejímu upevnování slouží i pohybové aktivity, hry a hraní - optimální jsou spontánní dětské hry bez viditelných zásahů pedagogů, kdy si dítě může zvolit obtížnost a vyzkoušet si své schopnosti a síly. Je důležité zajistit nesoutěživé prostředí.
- rozvoj umění realisticky odhadnout své síly - nepřeceňovat se, ale ani nepodceňovat... slouží i jako prevence dětských úrazů, posílení postoje vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, což vede k vytěsnění negativních způsobů jejich řešení (agrese, drogy, alkohol,...)

#### 4.2 Seberozvíjení:

- osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.
- je nutné rozvíjet ochranné kompetence - pokud nejsou přiměřeně osvojeny, hrozí v pozdějším věku zásah různými nežádoucími jevy jako např. agresivitou, nekázní, nesnášenlivostí, neschopností řešit problémy, stresem a frustrací, sebepoškozováním apod.
- mezi základní kompetence předškolních dětí v oblasti prevence patří:
  - poznává, co prospívá jeho zdraví a bezpečí, zná důsledky požívání některých látek pro zdraví
  - rozumí tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
  - chápe, že zdraví se musí chránit
  - napomáhá vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
  - vytváří si představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků,..)
  - ví, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
  - zná pravidla společného chování ve skupině
  - hodnotí své chování a chování druhých
  - má a hájí svůj vlastní názor

- akceptuje autoritu
- vnímá lidi s jejich povahovými, tělesnými, rasovými a kulturními odlišnostmi jako přirozený stav
- přistupuje aktivně k problémům a snaží se je řešit, poznává různé způsoby řešení konfliktů
- kontroluje extrémní projevy svých emocí a nálad
- přizpůsobuje chování sociálnímu prostředí, uvědomuje si sociální role
- spoluvytváří prostředí dohody ve svém okolí

## **5. Základní způsoby osvojování a upevňování kompetencí:**

- prožitkové učení - dítě přirozenou cestou získává a zpracovává zkušenosti
- sociální hry a hraní sociálních rolí - navozování modelových situací, učení se společensky ohleduplnému řešení konfliktů a sporů
- námětové hry
- společná stavba nebo kresba - děti společně diskutují a řeší daný námět
- dramatická výchova - vyjadřování představ, pocitů....

## **6. Spolupráce s rodiči:**

- snaha o větší zájem rodičů o dítě v předškolním zařízení
- snaha o vytváření pozitivního, přátelského a vstřícného prostředí k jednání
- vytváření vztahu důvěry mezi rodiči a učiteli, mezi rodiči a vedením školy
- informovanost rodičů o prevenci společensky neakceptovatelných jevů
- denní pohovory a setkání s rodiči
- seznámení se školním vzdělávacím programem a třídními vzdělávacími programy
- společné tvoření - setkání s rodiči na besídkách, dílničkách apod.
- spolupráce s rodiči dětí s logopedickými vadami
- pomoc při organizování různých akcí
- výstavy dětských prací v prostorách školy pro rodiče

## **7. Spolupráce se základní školou:**

- těsná spolupráce mezi učiteli a vedením školy
- spolupráce s výchovným poradcem (zajištění poradenských činností, kontakty na specializovaná zařízení - PPP, SPC, OSPOD, Policie ČR apod.) a školním psychologem
- kulturní akce a zábavné programy v základní škole
- návštěva předškolních dětí v první třídě ZŠ
- sportovní akce
- třídění odpadu, sběr plastových víček
- sběr papíru
- využívání tělocvičny a hřiště ZŠ
- informace o dění v mateřské škole na internetových stránkách školy

## 8. Spolupráce s veřejností:

- spolupráce s knihovnou
- návštěva výstav, muzeí
- spolupráce s policií, hasiči

## 9. Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

Empirické zkušenosti potvrzují, že šikana se může objevovat už v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Vyskytují se tam prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Nicméně skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké škody a trápení, které zasáhnou děti, rodiče i pedagogy.

Škola musí zabezpečit minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou.

Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí podle situace vhodný způsob nápravy, např.:

- rozhovor s dítětem, které ubližuje - pedagog využije opatření, která v MŠ fungují, např. srozumitelně sdělí dítěti, že porušilo stanovená pravidla, vede jej v sociálně žádoucích projevech, navrhuje a ukazuje mu adekvátní varianty v projevech chování; samozřejmě, jakmile je to možné, ocení jeho zlepšení;
- zavedení ochranného režimu oběti - v počátku pro jistotu MŠ nastaví přísnější dozor; v některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělí; není vhodné konfrontovat agresora s obětí;
- práce se skupinou - MŠ využije intervenční program, v němž žáci získávají žádoucí vzory chování a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno; vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení; využít se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramaturgie;
- rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora - proběhne až tehdy, když je situace zmapovaná; důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci; nejbezpečnější je, když rozhovor provede pracovník MŠ; rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

Škola může zvolit i kombinaci výše uvedených metod. Škola zajišťuje podporu a rozvoj pro své pedagogy v podobě kontinuálního plánu dalšího vzdělávání.

## 10. Vzdělávání učitelů

Bude zaměřeno zejména na komunikační dovednosti a nové pedagogické směry a dále na podporu sebevzdělávání všech učitelů MŠ.

## **11. Podpora vedení školy**

Vedení školy v průběhu školního roku vytváří podmínky pro naplňování cílů preventivního programu, umožňuje odborné vzdělávání učitelů MŠ. V rámci pedagogických rad vytváří prostor pro informování učitelů. Zajišťuje vybavení školy materiály pro realizaci MPP.

## **12. Informovanost učitelů**

S minimálním preventivním programem jsou seznámeni všichni učitelé na pedagogické radě jednotlivých MŠ, kopie je umístěna v MŠ. Aktuální informace jsou sdělovány všem učitelům konkrétní MŠ.

## **13. Pravidla soužití**

- viz ŠVP jednotlivých MŠ

## **14. Plán akcí**

- viz ŠVP jednotlivých MŠ

Zpracovala: Hana Turoňová

Schválila: Mgr. Darja Hoffmannová, ředitelka školy

V Třinci 1. 9. 2023